

سید جمال الدین بزرگ

بپاس خدمات این سید جلیل القدر که یکی از بزرگترین پیشوایانی است که شرق بخود دیده امروز بسیاری از دانشمندان شرقی در صدد کشف حقیقت تاریخ و عیان نمودن خدمات آن مرد بزرگ میباشند. عجب اینجاست که مسئله ایرانی یا افغانی بودن این مرد نامی هنوز بر بسیاری از عشاق او واضح نگردیده و احدی از خاصان آنحضرت هم در اینخصوص آنطور که بایست کشف راز نمیفرمایند. سال قبل یکی از سفرای افغانستان که شخصی فاضل و متجدد بود از مصر عبور فرمود و نگارنده این سطور بخدمتش رسیده از هر دری سخن راندم تا اتفاقاً نام سید جمال الدین همدانی را از زبان من شنید و فوراً مثل اینکه احدی پا تو همین کرده باشد فرمود فلانی شما در ایران دانشمند و فاضل بسیار داشته و دارید سید جمال الدین را از ما نگیرید که این شخص افغانی بود و در امروز خانواده او در اسد آباد نزدیک کابل موجود است. چند روز بعد که باز هم بخدمت همان سفیر رسیدم گفت در خدمت پیشوای جلیل مصر سعد پاشا زشلول بودم و در ضمن صحبت فرمود ما ابداً خدمات سید جلیل القدر افغانی را فراموش نمیکنیم و حتی من افتخار میکنم که از شاگردان او هستم. بعد از او پرسیدم که چرا ایرانیان میگویند سید ایرانی است جواب داد که در موقع حیات سید ما هم همین سؤال را از او کردیم فرمود بگذارید بگویند من هر چه هستم هستم بر فرض افغانی نباشم آیا میتوانند بگویند من جنس بشر هم نیستم.

باری بعقیده نگارنده بایست تعصب ملیت را در مسائل تاریخی بکنار گذاشته پی حقیقت برد. در هر صورت اگر هم سید افغانی است ما بآن افتخار میکنیم چه حقیقه ایران و افغانستان یکی است و ما تمام بزرگانیکه در افغانستان ظهور کرده ایرانی میدانیم و اسد آباد همدان با اسد آباد کابل در نظر یک نفر ایرانی که از تاریخ ایران از زمان قدیم الی اکنون واقف است چندان فرقی ندارد فقط بایست دانست که آیا سید جمال الدین در آن سمت ایران بدینیا آمده با در این طرف.

اخیراً در جریده «السیاسة الاسبوعیه» مقاله «مطولی بقلم یکی از دانشمندان مصری درج گردید و بار هم مسئله ایرانی بودن المحضرت مشکوک بود و در همین ایام جمعی از فضلا و دانشمندان از جناب آقای میرزا مهدی بیگ مشکی خواهش نمودند که در اینخصوص «کنفرانس» دهد و حضرت ایشان که همواره در کانون قلب پاکش آتشی از عشق ایران افروخته و برای سرافرازی ایرانیان از هیچ چیز دریغ نمیفرمایند دادن کنفرانس را قبول و چندین روز زحمت میکشند تا با اسلوبی تازه آخرین عقیده را راجع بسید جمال الدین از روی کتب و مجلات مختلفه بدست آورند و مخصوصاً برای ثبوت ایرانی بودن سید کتاب صفات الله خان که اخیراً بزحمات آقای میرزا حسین خان کافلم زاده ایرانشهر و بهمت والای جناب آقای میرزا علی محمد تاجر کاشانی طبع گردیده چندین مرتبه مطالعه و مرور میفرمایند و خلاصه آنرا در نطق خود جای میدهند. این نطق جامع اثر غربی در مصر نمود و طرفداران افغانی بودن سید تقریباً بیجواب ماندند

و مجدداً از آقای بیک خواهش نمودند کنفرانس خود را در محل دیگری تجدید فرمایند و شخصاً امیر الشعراء مصر در آن جلسه حاضر گردید و همه درخواست نمودند که مضمون آن کنفرانس طبع گردیده در مصر توزیع شود تا یک رساله جامع در اینخصوص بزبان عربی باشد. ما این اقدام وطنپرستانه آقای بیک و زحماتیکه برای بلند نمودن نام ایرانیان بخود میدهند از صمیم قلب تقدیر و تقدیس مینمائیم.

تقویم معارف

زیبا ترین تقویمی که تا کنون در مشرق زمین طبع و نشر گردیده تقویم معارف است (سنه ۱۳۰۶) که نتیجه ذوق سلیم دانشمند محترم آقای میرزا علی اصغر خان حکمت میباشد. حال اگر سایر تقویم های ایران را با این تقویم مقایسه کنیم خواهیم دید هر قدر که اینها پر از خرافات و موهومات بوده این یک تقویم مالمال از حقایق تاریخی علمی، ادبی و غیره است.

اینک فهرست مختصر مطالب علمی و ادبی تقویم معارف

- کلمات منتخبه - اختراعات و اکتشافات - بزرگترین مردان دنیا -
 - مهمترین ایام در تاریخ عالم - عجایب طبیعت - حوادث سال ماضی -
 - رجال علم و ادب در مشرق - جغرافیا و وقایع مهمه تاریخ ایران -
 - معارف، قشون، اقتصادیات و مالیه ایران - استخدام مستخدمین
 - کشوری - امور خارجه - پست و تلگراف و غیره .
- تقویم معارف دارای ۱۹۰ صفحه است